

Pokyny pre posudzovanie exponátov pohľadníc na výstavách ZSF

1. Úvod

1.1 Cieľom týchto pokynov je poskytnúť podporu tak porotcom ako aj vystavovateľom a poskytnúť im praktické rady, ako by sa mali pravidlá pre hodnotenie exponátov pohľadníc aplikovať.

1.2 Pravidlá pre hodnotenie exponátov pohľadníc zahŕňajú všeobecné princípy toho, čo môže obsahovať exponát pohľadníc a ako by mal byť spracovaný a prezentovaný.

1.3 Tieto pokyny nie sú vyčerpávajúce. Každý exponát sa posudzuje na základe jeho vlastnej podstaty.

1.4 Na podrobnejšie prezentovanie exponátu môže vystavovateľ pripraviť zhrnutie exponátu (tzv. synopsis), ktoré sa zasiela pred výstavou organizačnému výboru a dostávajú ho porotcovia, aby sa lepšie oboznámili s exponátom a mohli sa precíznejšie pripraviť na jeho hodnotenie. Zhrnutie exponátu nenahrádza úvodný list alebo plán, ale ich dopĺňa uvedením podrobností o spracovaní, výbere, výskume, znalostiach a prezentácii exponátu. Odporúča sa, aby zhrnutie exponátu obsahovalo maximálne dve strany formátu A4.

2. Definícia exponátu pohľadníc

2.1 Exponát

Exponát pohľadníc je vlastným tvorivým dielom autora. Môže mať geografické (topografické) spracovanie, vrátane napríklad ilustrácií z miesta alebo lokality. Môže sa tiež rozvíjať tematicky alebo môže mať ako predmet záujmu fotografa, umelca, vydavateľa, tlačiareň, tlačový proces alebo materiál. Originálny prístup a kreativita môžu viesť k rôznym spracovaniam exponátu. Napríklad, udalosť môže byť zobrazená formou reportáže.

2.2 Pohľadnica

Pohľadnica je dvojrozmerný poštový objekt s ilustráciou, resp. obrázkom určený na posielanie krátkych správ bez obálky poštou. Veľkosť, tvar a materiál pohľadníc sa môžu líšiť. Dôraz sa kladie na obraz, a nie na použitie alebo filatelistické zvláštnosti (ak nejaké sú).

Pohľadnica môže byť vyhotovená rôznymi technikami (ručne kreslené alebo maľované, vyšívané, fotografické a pod.) na rôznych druhoch materiálov (papier, kartón, textília, kôra a pod.). Okrem toho...

- použité pohľadnice (také, ktoré prešli poštovou prevádzkou alebo boli iným spôsobom poštovo spracované) musia obsahovať atribúty preukazujúce poštové použitie;
- nepoužité (poštovo nespracované) pohľadnice musia mať vytlačený text alebo adresné linky, napríklad vo forme oblasti pre poštové údaje, ktoré ukazujú, že pohľadnica bola určená na odoslanie bez použitia obálky.

Súkromne vytvorené fotografické pohľadnice riadne zaslané poštou, nie sú samy osebe vhodné pre celý exponát, sú však povolené ako súčasť (nepresahujúc 10%) exponátu. Poštovo nepoužité súkromne vytvorené fotografické pohľadnice nie v exponátoch pohľadníc povolené.

3. Kritériá posudzovania

3.1 Zámer, plán a spracovanie

V exponáte musí existovať jasné prepojenie medzi názvom, štruktúrou a spracovaním vrátane informácií o tom, ako sa vystavovateľ rozhodol rozvíjať tému, t. j. ako pristupuje k výberu pohľadníc na ilustráciu tejto témy a spôsob, akým materiál používa. Titulný, resp. úvodný list s plánom exponátu by mal viesť k príbehu (dejovej línii) exponátu, ktorá vedie diváka celým exponátom. Špeciálne ocenenie získava vlastný tvorivý prístup, originalnosť, predstavivosť a kreatívne nápady.

Zámer a plán sa hodnotia podľa vzťahu medzi názvom, plánom a rozvinutím príbehu (dejovej línie) v rámci celého exponátu.

Spracovanie sa posudzuje zvážením výberu položiek a ich umiestnením v rámci príbehu, ako aj umiestnením vhodného textu vzťahujúceho sa k pohľadniciam. Pri výbere pohľadníc sa zohľadňuje rozmanitosť (variabilita) použitého materiálu.

V prípade exponátu pohľadníc je rovnako dôležité spracovanie a podrobný opis typografického spracovania, spôsobu tlače, tlačiarne a vydavateľa. Ak takéto informácie nie sú k dispozícii, treba vysvetliť dôvod prečo tomu tak nie je.

3.2 Znalosti a výskum

Výskum je nevyhnutným predpokladom pre znalosť témy, čo musí byť zdokumentované výberom a rôznorodosťou materiálu, ako aj stručným textom vzťahujúcim sa k pohľadniciam. Pod rôznorodosťou sa rozumie rôznorodosť pohľadníc z pohľadu techniky, autora, vydavateľa, farebnosti, prípadne aj rozmerov a krajiny vydania. Texty musia obsahovať základné informácie o téme a môžu obsahovať informácie o fotografovi alebo umelcovi. Rovnako možno preukázať vhodným spôsobom informácie o typografickom spracovaní, spôsobe tlače a tlačiarňami/vydavateľovi. Pohľadnice musia byť správne zvolené vzhľadom na danú tému a sprievodný text musí byť správny.

Osobné vedomosti a výskum možno preukázať aj prítomnosťou materiálu, v ktorom sa uskutočnil iba malý alebo žiadny výskum, napríklad neobvyklá zberateľská oblasť. Tematické vedomosti možno tiež preukázať použitím materiálu, ktorý má tematickú súvislosť, ktorú objavil vystavovateľ.

3.3 Stav a vzácnosť

V exponáte by mala byť prezentovaná najlepšia dostupná kvalita pre vybraný predmet. Chýbajúce alebo ohnuté rohy, škrabance, odery a pod. negatívne ovplyvňujú hodnotenie stavu materiálu, s určitou mierou tolerancie pri starších, poštou použitých pohľadniciach. Podobne aj v prípade starších pohľadníc s rukopisom na obrazovej strane pred zavedením rozdelenej adresnej strany, ak písmo nie je v mimoriadne zlej kvalite, rozmazané, s atramentovými machuľami, škvŕnami atď.

Vzácnosť je priamo úmerná obtiažnosti pri hľadaní prezentovaných pohľadníc a ich získania – ako ťažké by bolo vytvoriť duplicitný exponát. Niektoré súkromne vytvorené fotografické pohľadnice (tiež označované ako "reálne fotografie" z anglického real photo picture postcards) použité ako pohľadnice môžu byť takmer jedinečné, pretože sa často vyrábajú len vo veľmi malom počte. Dokonca aj niektoré tlačené pohľadnice môže byť veľmi ťažké nájsť. Pohľadnice s podrobnosťami o ľuďoch, činnostiach, doprave, vyobrazených objektoch atď. sú spravidla dôležitejšie ako všeobecné pohľady, najmä ak na tieto konkrétosti autor exponátu poukazuje a v svojej téme ich využíva.

Pohľadnice zo zlatej éry pohľadníc boli často vytlačené viacerými vydavateľmi vo viacerých variantoch. Dobové varianty je možné považovať za originály, zatiaľ čo moderné novotlače (reprinty) musia byť prezentované ako také, a vo veľmi obmedzenom rozsahu.

Originálny fotografický archívny materiál, ktorý slúžil ako podklad pre eseje a skúšobné tlače použité pri príprave pohľadnice, je vítaný a vysoko hodnotený.

Falzifikáty, ktoré takto nie sú jasne označené, majú za následok zníženie výsledného bodového hodnotenia.

3.4 Prezentácia

Pri hodnotení prezentácie je dôležitý celkový dojem z exponátu a jeho variabilného usporiadania – vhodná farba a rozmer výstavných listov, farebnosť a veľkosť textových popisov, rozloženie materiálu na listoch a usporiadanie listov v rámci celého exponátu.

Pri prezentácii pohľadnice sa zobrazuje obrazová strana pohľadnice; adresná (neobrazová) strana sa zaraďuje len výnimočne, ak je to nevyhnutné na dokumentovanie autora, vydavateľa alebo iného dôležitého faktu. Pri prezentovaní adresnej (neobrazovej) strany pohľadnice sa odporúča použiť zmenšenú farebnú kópiu so zodpovedajúcim popisom.

Orámovanie alebo zvýraznenie pohľadníc podložením môže zlepšiť vizuálny dojem. Text musí byť pútavý, gramaticky správny, dostatočne informatívny, no krátky a výstižný, napísaný vhodnou voľbou typu a veľkosti písma. Pri grafickom dizajne výstavných listov je potrebné vyhnúť sa výrazným farbám a odtieňom, zbytočným kresbám a ornamentom. Ilustrácie (mapy, kresby atď.) alebo predmety, ktoré majú priamu spojitosť s témou alebo vývojom pohľadnice, možno použiť v obmedzenom rozsahu, nie však tak, aby prevažovali nad pohľadicami.

Záverečné ustanovenie:

Tieto pokyny zobraza na vedomie Rada ZSF na svojom zasadnutí dňa 13. júna 2020 v Bratislave, nadobudli platnosť dňom schválenia Radou ZSF.